Täysistunto

Tiistai 3.3.2026 klo 14.00—19.47

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 17 ja 20 luvun muuttamisesta
Hallituksen esitys HE 61/2025 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 1/2026 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelua. Edustaja Garedew.

Keskustelu

17.44 **Kaisa Garedew ps:** Arvoisa puhemies! Lapsiporno ja raaka väkivalta ovat syvintä pimeyttä, mitä maa päällään kantaa. Varsinkin lapsia on suojeltava pedofiileiltä ja väkivallan näkemiseltä. Siksi rikoslakia tiukennetaan nyt kuvien hallussapidon rankaisemisen osalta.

Ensinnäkin lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle lisätään törkeä tekomuoto. Tämä mahdollistaa ankarammat, jopa neljän vuoden rangaistukset siitä, jos henkilön laitteelta tai hallusta löytyy tällainen lapsipornokuva. Tähän asti rangaistus on ollut maksimissaan kaksi vuotta. Ankaroittamisperusteita ovat muun muassa lapsen erityisen nuori ikä, lapseen kohdistuva väkivalta ja nöyryyttävä kohtelu. Tällaisten kuvien törkeästä levittämisestä puolestaan voi nykylainsäädännön mukaan saada enimmillään kuusi vuotta vankeutta.

Lisäksi raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito muuttuu jatkossa rangaistavaksi. Rikoksesta voisi saada sakkorangaistuksen. Lakimuutoksen tarkoituksena on kieltää sellainen erityisen raakaa väkivaltaa sisältävä kuvamateriaali, jonka itsetarkoituksena on kärsimyksen aiheuttaminen ihmiselle tai eläimelle tai raa'an väkivallan kuvaaminen. Poikkeuksina ovat tiedonvälitystarkoitukseen vaikkapa sodassa kuvattu aineisto tai todistusaineistoksi talletetut materiaalit sekä esimerkiksi kauhuelokuvat.

Mielestäni on sairasta esittää väkivaltaista kidutusta ja vaikka ihmisuhraamista niin kutsuttuna taiteena. Raa'an väkivallan katsominen kauhuelokuvissa on haitallista ja jopa vaarallista myös aikuisille. Tällä tavalla epänormaalin ja täysin brutaalin väkivallan katsominen normalisoituu eikä tunnu enää pahalta. Nämä elokuvat eivät ole haitallisia pelkästään katsojille, vaan traumatisoivat myös näyttelijät, kuten Ilta-Sanomissa juuri tänään kerrottiin käyneen kotimaisen kauhuelokuvan Maa on syntinen laulu -kuvausten seurauksena. Mielenterveysongelmia ja väkivaltarikollisuutta on jo aivan tarpeeksi, eikä ole mitään tarvetta lietsoa niitä tällaisilla elokuvilla.

Taustalla tässä muutoksessa on kuitenkin halu suojella paremmin erityisesti lapsia näkemästä tällaista sairasta kuva- ja videomateriaalia. Somen ja älypuhelinten valtakausi on

tuonut lasten silmille aivan liikaa kaikkea sellaista, mikä vaarantaa heidän hyvinvointinsa ja kehityksensä. Siksi haitallisten kuvien hallussapitoon puuttumisen lisäksi on tärkeää, että hallituksella on tekeillä myös laajempia toimenpiteitä lasten suojelemiseksi sosiaalisen median vaaroilta. Itsekin olen tehnyt aloitteen sosiaalisen median ikärajan nostamisesta 15 vuoteen, ja kannatan kansallista suositusta siitä, että alle 13-vuotiaille ei tulisi hankkia omaa älypuhelinta.

Arvoisa puhemies! Lapset ansaitsevat kasvurauhan. Pidän hyvänä, että lakivaliokunta jätti lisäksi mietintöönsä lausuman, jossa se kehottaa hallitusta arvioimaan vielä erikseen, tulisiko lapsiin kohdistuvaa raakaa väkivaltaa esittävän materiaalin hallussapidolle säätää itsenäinen rangaistussäännös ja vankeusrangaistus. Valtiovallan ja aikuisten tehtävänä on tehdä kaikkensa, ettei yksikään lapsi joutuisi kokemaan tai näkemään väkivaltaa, olipa se sitten seksuaalista, fyysistä tai henkistä. Yksikin hyväksikäytetty lapsi on liikaa. Sillä on tuhoavat vaikutukset koko loppuelämään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

17.49 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Kyseessä on esitys, jonka jokainen rivi henkii vakavuutta. Tässä salissa ei ole epäselvyyttä siitä, että lasten suojeleminen ja raakojen väkivaltasisältöjen torjunta on tärkeää turvallisuutemme kannalta. Torjunnan keinojen ajantasaisuudesta huolehtiminen kuuluu meille, päättäjille. Tällä hallituksen esityksellä tehdään kaksi keskeistä muutosta rikoslakiin. Ensinnäkin säädetään rangaistavaksi kaikkein raainta väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito. Toiseksi lisätään rikoslakiin törkeä tekomuoto lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä kuvaavan materiaalin hallussapidolle.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole mikään muodollinen tai tekninen muutos. Kysymys on siitä, että lainsäädäntö vahvistaa kaikkein pienimpien eli lastemme turvallisuutta. Tiedämme jokainen, kuinka verkossa leviää yhä enemmän lapsiin kohdistuvaa materiaalia, jota käytetään seksuaalisiin tarkoituksiin. Samalla olemme nähneet, miten myös aikuisiin ja eläimiin kohdistuva raakaa väkivaltaa sisältävä kuvamateriaali leviää usein tarkoituksella, tarkoituksenhakuisesti ja jopa propagandavälineenä. Näillä kuvilla ja videoilla on todellisia uhreja, ja niillä on todellisia katsojia. Sosiaalisessa mediassa ei tarvita välttämättä montaakaan klikkausta, että lapsi päätyy näiden kuvien äärelle. Tällaisen materiaalin näkeminen voi aiheuttaa vakavaa ahdistusta, jopa traumatisoida lapsen. Siksi sääntelyn on oltava ajan tasalla.

Arvoisa puhemies! Esitys osoittaa, että hallitus on päättänyt kehittää rikoslainsäädäntöä oikeaan suuntaan. Jatkossa tekojen moitittavuuden on heijastuttava myös rangaistuksiin. Lapsiin kohdistuvien rikosten kohdalla yhteiskunnan on oltava yksiselitteinen. Me suojelemme heitä aina, sillä heissä kasvaa yhteiskuntamme tulevaisuus. Tällä muutoksella suojelemme paitsi niitä lapsia, jotka saattavat joutua materiaalin kohteeksi, myös heitä, jotka voisivat sille altistua. Tämä on viesti paitsi tekijöille myös meille kaikille: raa'an ja ala-arvoisen materiaalin katsominen, tallentaminen ja levittäminen ei ole sivuseikka, se on yksiselitteisesti rikos. Lakivaliokunnan antaman lausumaehdotuksen mukaisesti meidän on seurattava tämän lain osalta, tuleeko lapsiin kohdistuvaa raakaa väkivaltaa esittävän materiaalin hallussapidolle säätää itsenäinen seuraamus tai mahdollisuus asettaa vankeusrangaistus. Joka tapauksessa lastemme on oltava turvassa.

Arvoisa puhemies! Kiitän esityksen valmistelijoita ja lakivaliokuntaa perusteellisesta työstä. Tämä on laki, joka suojelee arvojamme ja pienimpiämme. Se ei jää kirjaimeksi paperille, vaan sillä voi olla konkreettinen merkitys lapsen elämässä. Tämä esitys on erinomainen teko lastemme turvallisuuden puolesta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen poissa, edustaja Aittakumpu poissa. — Edustaja Rintamäki paikalla, olkaa hyvä.

17.53 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä rikoslain 17 ja 20 lukujen muuttamisesta sekä siihen liittyvää lakivaliokunnan mietintöä. Kyse on vakavasta ja yhteiskunnallisesti merkittävästä kokonaisuudesta, joka koskee erityisesti raakaa väkivaltaa esittävän materiaalin sekä lapsiin kohdistuvaa seksuaalista hyväksikäyttöä kuvaavan aineiston sääntelyä.

Lakivaliokunta on mietinnössään tehnyt tärkeää työtä täsmentäessään esityksen soveltamisalaa ja arvioidessaan sen perusoikeusvaikutuksia. On perusteltua, että rikoslain 17 luvussa puututaan sellaisen materiaalin hallussapitoon ja levittämiseen, joka vakavasti loukkaa ihmisarvoa ja voi osaltaan normalisoida äärimmäistä väkivaltaa. Samoin rikoslain 20 luvun muutokset vahvistavat jo aiemmin uudistettua seksuaalirikoslainsäädäntöä ja korostavat lapsen erityistä suojaa.

Lakivaliokunnan mietinnössä korostetaan aivan oikein rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen merkitystä. Rikosten tunnusmerkistöjen on oltava täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Tämä ei ole pelkkä muodollinen vaatimus vaan oikeusvaltion ydin. Kansalaisen on voitava ennakoida, mikä on rangaistavaa ja mikä ei. Samalla viranomaisten, poliisin, syyttäjän ja tuomioistuinten on voitava soveltaa lakia johdonmukaisesti. Poliisi kohtaa työssään yhä moninaisempaa rikollisuutta, ja teknologian nopea kehitys on lisännyt erityisesti verkkomaailmassa leviävää haitallista materiaalia. On perusteltua pyrkiä suojelemaan kansalaisia, erityisesti lapsia, materiaalilta, joka kuvaa raakaa väkivaltaa tai seksuaalisesti hyväksikäyttävää sisältöä.

Lakien täytäntöönpano edellyttää selkeää lainsäädäntöä, jossa rikoksen tunnusmerkistö on täsmällinen ja jossa ei synny tulkinnanvaraisuutta esimerkiksi taiteen, tieteen tai oikeutettujen dokumenttien kohdalla. Rangaistavaksi säädettävän materiaalin määrittelyn on oltava tarkka, jotta poliisilla on selkeät työkalut ja kansalaisten oikeusturva säilyy.

Arvoisa puhemies! On välttämätöntä, että lapsiin kohdistuvaa seksuaalista hyväksikäyttöä kuvaavan materiaalin hallussapito kriminalisoidaan selkeästi ja riittävän raskailla rangaistuksilla. Lakien tiukentaminen ei yksinään riitä, ellei poliisilla ole resursseja niiden valvontaan. Tästä näkökulmasta on tärkeää varmistaa tehokkaat tutkintamenetelmät, koulutus ja kansainvälinen yhteistyö, koska suuri osa materiaalista sijaitsee kansainvälisillä verkkoalustoilla. Hallussapidon kriminalisoinnissa tulee huomioida sananvapauden ja dokumentoinnin oikeudet siten, että myös todellisiin historiallisiin tai yhteiskunnallisesti merkittäviin tapahtumiin liittyvän kuvamateriaalin leimaaminen rikokseksi vältetään.

Arvoisa puhemies! Tässä uudistuksessa on kyse tasapainosta. Toisaalta meidän on torjuttava tehokkaasti vakavaa rikollisuutta ja suojeltava kaikkein haavoittuvimpia. Toisaalta meidän on varmistettava, että rikosoikeutta käytetään viimesijaisena keinona ja että perusoikeudet, erityisesti sananvapaus ja oikeusturva, toteutuvat. Lakivaliokunnan mietintö vahvistaa tätä tasapainoa selkeyttämällä sääntelyä ja korostamalla täsmällisyyttä. Näillä

täsmennyksillä esitys on perusteltu askel kohti johdonmukaisempaa ja tehokkaampaa rikosoikeudellista suojaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

17.57 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on selkeä viesti: väkivalta ei ole viihdettä. Väkivalta ei ole viihdettä. — Tässä maailmanajassa teknologia moninkertaistaa vahingon. Rikolliset teot on helppo taltioida, ja vielä helpompaa ne on levittää. Nöyryyttävä kuvamateriaali leviää sekunneissa ympäri maailmaa, ja jokainen katselukerta on hiljainen hyväksyntä sille, että jonkun kärsimyksistä tehdään kulutustavaraa.

Tällä muutoksella lasta seksuaalisesti esittävästä kuvamateriaalista asetetaan törkeä tekomuoto. Törkeän tekomuodon tunnusmerkkeinä ovat esimerkiksi lapsen hyvin nuori ikä, lapseen kohdistuva väkivalta sekä nöyryyttäminen. Kun EU-minimi enimmäisrangaistukselle on vuosi, asettaa oikeusministerimme Leena Meri sen neljään vuoteen. Edellä kuvaillun kaltaisista rikoksista on syytäkin saada kunnon tuomio. Kyse ei ole vain kuvista, vaan jonkun lapsesta. Kyse ei ole myöskään vain videoista, vaan jonkun lapsuudesta.

Tällä hetkellä väkivaltakuvamateriaalin levittäminen on rangaistavaa. Saman materiaalin hallussapito sen sijaan ei ole, mutta nyt tähänkin tulee muutos, jolla suojellaan erityisesti lapsia näkemästä ihmisiin tai eläimiin kohdistuvia väkivaltaisuuksia. Etenkin muutaman viime vuoden aikana yhä useampi lapsi ja nuori on tahtomattaan joutunut altistumaan väkivaltamässäilylle, kun esimerkiksi koulupuukotuksesta levitetyt videot hyppivät internetin syövereistä lasten ja nuorten silmille.

Meillä aikuisilla on vastuu suojella lapsia näkemästä tallenteita, jotka eivät voi olla muuta kuin haitallisia heidän kasvulleen ja kehitykselleen. Jokainen jako- ja katselukerta ruokkii algoritmia syöttämään videota lisää ja lisää ihmisten silmille. Nyt puututaan yhteen juurisyyhyn eli tallenteiden olemassaoloon. Mitä vähemmän tallenteita, sitä vähemmän jaettavaa.

Lakia ei kuitenkaan sovellettaisi esimerkiksi sotarikoksesta kuvattuun todistusaineistoon, elokuviin tai jonkun lähettämän materiaalin katsomiseen laitteeseen tallentamatta.

Tällainen rangaistuskäytäntö on poikkeuksellinen Euroopankin tasolla, mutta toivottavasti muissa maissa seurataan Suomen näyttämää esimerkkiä. Kiitän erityisesti oikeusministeri Leena Merta näistä loistavista muutoksista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi poissa.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 61/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.